

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci **žalobkyně: Z. o. o. p. s. s. h. B. a Š.**, (dále též označovaná jako „Z. o. e. č. X O. s. s. o. a o.“), se sídlem B. 8, adresa pro doručování: T. 1, O., zastoupena JUDr. Irenou Kohoutovou, advokátkou, se sídlem nám. T. G. M. 13, Přerov, proti **žalovanému: Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské nám. 1, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, č. j. 6 Ca 231/2004 - 71,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, č. j. 6 Ca 231/2004 - 71, **se ruší** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta její žaloba, jíž se domáhala zrušení fiktivního negativního rozhodnutí Národního památkového ústavu, kterým byla zamítnuta její žádost ze dne 6. 6. 2004 o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a dále se žalobou domáhala zrušení fiktivního negativního rozhodnutí žalovaného, který nerozhodl o odvolání stěžovatelky a tím potvrdil fiktivní negativní rozhodnutí Národního památkového ústavu. Žaloba byla podána s uvedením, že za stěžovatelku jedná H. V. P., jako předsedkyně stěžovatelky a byla opatřena razítkem stěžovatelky. Současně s žalobou byla podána žádost o osvobození od soudních poplatků a podáním ze dne 13. 4. 2005 byl rovněž podán návrh na ustanovení zástupce soudem.

Městský soud podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), odmítl žalobu, jakož i návrh na ustanovení zástupce a žádost o osvobození od soudních poplatků, neboť přes výzvu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 6 Ca 231/2004 - 59, nebylo prokázáno oprávnění PhDr. H. P. za stěžovatelku jednat. Soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že „čestné prohlášení člena výboru stěžovatelky o předsednictví ani ve spojení s čestným prohlášením PhDr. H. P., neprokazují skutečnost, že PhDr. H. P. byla v době podání žaloby předsedkyní stěžovatelky, a byla tak oprávněna za ni jednat. Soud dále konstatuje, že kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění na výzvu soudu prokázat a bylo tedy na stěžovatelce, aby prokázala oprávnění PhDr. H. P. za ni před soudem jednat. Stěžovatelka se dle mínění soudu ani vzhledem k tvrzenému zabavení dokumentů neocitla v takové situaci, aby tak nemohla učinit. Žádné další důkazy nebyly žalobkyní přes výzvu soudu předloženy ani jejich provedení navrženo.

Proti tomuto závěru Městského soudu v Praze stěžovatelka v kasační stížnosti namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení a vady řízení spočívající v nedostatku důvodů k rozhodnutí. Zároveň stěžovatelka požádala o osvobození od povinnosti platit soudní poplatek a o ustanovení zástupce soudem. V kasační stížnosti zejména namítla, že opakovaně žádala o ustanovení zástupce, avšak soud její žádost odmítl a znemožnil jí tak doložit požadované skutečnosti takovým způsobem a formou, které by soud nezpochybnil. Stěžovatelka nesouhlasila s postupem soudu, který vyzýval žalovaného k předložení nelegálně získaných kopií interních materiálů stěžovatelky, a nezabýval se ani otázkou jejich pravosti. Stěžovatelka opakovaně poukazovala na skutečnost, že jí žalovaný dne 21. 6. 2004 násilně zabavil veškeré její interní materiály poté, co vyměnil zámek u její kanceláře. Městský soud v Praze dále podle stěžovatelky bez uvedení relevantního důvodu odmítl čestné prohlášení její předsedkyně, tj. PhDr. H. P., aniž by uvedl, v čem spatřuje jeho nedostatečnost či nedůvěryhodnost osoby předsedkyně. Stěžovatelka rovněž namítala, že ustanovený zástupce mohl pomoci s formulací čestného prohlášení pana Z. B., člena výboru stěžovatelky, aby nebylo z formálních důvodů odmítnuto. Dále zdůraznila, že se řídila vyjádřením místopředsedy Městského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle kterého by postačoval dotaz na některého člena organizace směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení předsedkyně stěžovatelky. Stěžovatelka doplnila, že Z. B. je členem výboru stěžovatelky a je plně orientován v časové posloupnosti změn na předsednickém postu, takže by svým čestným prohlášením neosvědčoval skutečnosti, které by nebyly aktuální. Stěžovatelka dále namítala podjatost soudkyň JUDr. Karly Cháberové, JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Jany Neckářové s odůvodněním, že z neznámých důvodů považovaly stěžovatelku, PhDr. H. P. a Z. B. za osoby nečestné a stranily žalovanému. Stěžovatelka zdůraznila, že zpochybnit předsednictví PhDr. H. P. by mohlo pouze nesouhlasné stanovisko některého z členů stěžovatelky, nikoli však zcela nedůvodné námitky žalovaného, který žádným způsobem nemůže zasahovat do činnosti stěžovatelky a vyjadřovat se k jejímu vnitřnímu uspořádání a volbě jejího orgánu. Stěžovatelka uzavřela, že popsáním postupem soudu došlo k porušení ústavně zaručeného práva domáhat se svých práv u nezávislého a nestranného soudu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), jakož i práva na soudní přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Městský soud v Praze podle stěžovatelky nesprávně vyložil ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s. a neodůvodněně odmítl stěžovatelkou navržené důkazy k prokázání jí tvrzených skutečností. Odmítnutím žaloby pak bylo omezeno ústavní právo stěžovatelky podle čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Vzhledem ke všemu uvedenému stěžovatelka navrhla, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Doložila také kopii Zápisu z členské schůze základní odborové organizace ze dne 15. 8. 2005 s prezenční listinou.

Přípisem zdejšímu soudu ze dne 6. 8. 2007 stěžovatelka podala návrh na opravu názvu účastníka řízení v záhlaví rozsudků s odůvodněním, že v průběhu trvání soudního řízení došlo dne 15. 8. 2005 rozhodnutím členské konference jako vrcholného orgánu stěžovatelky ke změně jejího názvu (na: Z. o. e. č. X O. s. s. o. a o.). Tuto změnu stěžovatelka oznámila jak soudu I. stupně tak i Nejvyššímu správnímu soudu a požádala, aby byla tato změna reflektována.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2006, č. j. 6 Ca 231/2004 - 82, bylo stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti přiznáno osvobození od soudních poplatků a ustanoven zástupce.

Kasační stížnost byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení a je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou, stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnosti je přípustná a její důvodnost posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Stěžovatelka namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzované věci vycházel ze závěrů, ke kterým dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve skutkově i právně obdobné věci vedené pod sp. zn. 1 As 38/2006.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatelky, že v řízení u Městského soudu v Praze rozhodovaly vyloučené soudkyně, které z neznámých důvodů považovaly stěžovatelku, resp. její předsedkyni PhDr. H. P. a pana Z. B., za osoby nečestné a stranily žalovanému. Tuto námitku posoudil Nejvyšší správní soud jako námitku podjatosti soudkyň, které ve věci rozhodovaly.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Skutečnosti, ve kterých stěžovatelka spatřuje podjatost soudkyň Městského soudu v Praze, vyplývají z odůvodnění napadeného rozhodnutí, které bylo stěžovatelce doručeno v pondělí 3. 10. 2005. V tomto okamžiku se stěžovatelka dozvěděla o možné podjatosti soudců, proto je tento den určujícím pro počátek běhu zákonné lhůty pro vznesení námítky podjatosti. Tato lhůta počala plynout dne následujícího a skončila v pondělí 10. 10. 2005. Stěžovatelka uplatnila námitku podjatosti až v kasační stížnosti, kterou podala u Městského

soudu v Praze osobně dne 12. 10. 2005, tj. po uplynutí lhůty pro vznesení námítky podjatosti. K uvedené námitce proto Nejvyšší správní soud nemohl přihlídnout.

Nad rámec uvedeného považuje zdejší soud za vhodné poukázat na to, že z § 8 odst. 1 s. ř. s. jednoznačně vyplývá, že důvodem pro vyloučení soudce není jeho právní názor vyjádřený v rozhodnutí o projednávané věci, a to ani v případě, že jej Nejvyšší správní soud později shledá nesprávným. Podobný závěr vyslovil zdejší soud ve svém rozhodnutí ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003 - 47, uveřejněno: Sb. NSS 283/2004. Podle zmíněného judikátu *důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné.* Námitku stěžovatelky, že soudci, kteří v projednávané věci rozhodovali, z neznámých důvodů považovali PhDr. H. P. a Z. B. za osoby nečestné a stranili žalovanému č. 1, pokládá Nejvyšší správní soud za expresivní vyjádření nesouhlasu stěžovatelky s právním názorem Městského soudu v Praze, podle kterého stěžovatelka předloženými dokumenty neprokázala, že PhDr. H. P. je oprávněna za stěžovatelku jednat. Uvedenou námitku by proto ani v případě jejího včasného uplatnění Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou, neboť tvrzené skutečnosti nejsou důvodem pro vyloučení soudce, a stěžovatelka tak žádný důvod pro vyloučení soudců ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. nepřednesla.

Nejvyšší správní soud se dále především zabýval pro posouzení věci stěžejní otázkou, zda PhDr. H. P. prokázala své oprávnění za stěžovatelku v řízení o žalobě jednat či nikoli.

Podle § 33 odst. 4 s. ř. s. za právnickou osobu jedná ten, kdo je k tomu oprávněn podle zvláštního zákona. Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby. Kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění na výzvu soudu prokázat. V téže věci může za právnickou osobu současně jednat pouze jediná osoba.

Základními dokumenty, které v případě stěžovatelky mohly sloužit k prokázání oprávnění PhDr. H. P. jednat za stěžovatelku, jsou zakladatelský dokument (zápis z ustavující členské schůze) či stanovy, které upravují jednání za stěžovatelku, a zápis z členské schůze, na níž byla PhDr. H. P. zvolena předsedkyní stěžovatelky.

Obsahem soudního spisu je mj. usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. 33 Nc 1461/2004, z něhož je zřejmé, že Národní památkový ústav bez souhlasu stěžovatelky převzal její interní materiály a jak vyplynulo ze sdělení stěžovatelky, ta je dosud nemá k dispozici. Podle názoru Nejvyššího správního soudu lze proto důvodně předpokládat, že stěžovatelka skutečně bez vlastního zavinění nedisponuje výše uvedenými dokumenty, které by mohly bezpečně prokázat oprávnění PhDr. H. P. jednat za stěžovatelku. Těmito dokumenty naopak zřejmě disponuje Národní památkový ústav.

Nejvyšší správní soud k tomu zdůrazňuje, že prokázání oprávnění jednat za právnickou osobu ve smyslu § 33 odst. 4 s. ř. s. je jednou z podmínek řízení, a proto nemůže být závislé na vůli jiného účastníka řízení, zejména ne na protistraně. V opačném případě by žalovaný mohl zabránit stěžovateli v přístupu k soudu, což představuje v právním státě nepřijatelný zásah do práva na soudní ochranu.

Za této situace lze za dostatečné podklady k prokázání uvedené skutečnosti považovat dokumenty, které stěžovatelka před vydáním napadeného usnesení, předložila Městskému soudu v Praze, tzn. čestné prohlášení pana Zdeňka Bočka ze dne 10. 8. 2005, člena výboru stěžovatelky, kde je uvedeno, že PhDr. H. P. byla členskou schůzí stěžovatelky řádně zvolena předsedkyní a že je oprávněna v souladu se Stanovami za stěžovatelku jednat jako její statutární orgán, a dopis Národního památkového ústavu ze dne 12. 5. 2004, kterým je PhDr. H. P. jako předsedkyně stěžovatelky zvána na projednání a schválení pracovního řádu dne 9. 6. 2004 na ústřední pracoviště v Praze. Zmíněný dopis ze dne 12. 5. 2004 podporuje tvrzení stěžovatelky, že Š. S. na funkci předsedkyně rezignovala a členská schůze konaná v březnu 2004 následně opětovně zvolila PhDr. H. P. předsedkyní stěžovatelky. V opačném případě by se totiž Národní památkový ústav, který byl o zvolení Š. S. informován, neobracel dne 12. 5. 2004 na PhDr. H. P. jako na předsedkyni stěžovatelky. Vzhledem k uvedenému a k tomu, že nevyvstaly významnější pochybnosti o tom, že PhDr. H. P. byla při zahájení a v průběhu soudního řízení oprávněna za stěžovatelku jednat, shledal zdejší soud kasační námitku stěžovatelky důvodnou.

Nejvyšší správní soud rovněž přisvědčil stěžovatelce, která odkazovala na vyjádření místopředsedy Městského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle něhož by k prokázání oprávnění jednat za stěžovatelku postačoval dotaz na některého člena organizace směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení předsedkyně. Podobně Městský soud v Praze v usnesení ze dne 3. 8. 2005, č. j. 5 Ca 205/2004 - 105, jímž stěžovatelku vyzval k prokázání oprávnění PhDr. H. P. jednat za stěžovatelku, poukázal na možnost prokázat tuto skutečnost výslechem svědků. Nejvyšší správní soud považuje důkaz výslechem svědků, který by Městský soud v Praze zřejmě akceptoval jako důkaz dostatečně průkazný, za srovnatelně věrohodný s předloženými listinami, jež však Městskému soudu v Praze nepostačovaly.

K návrhu stěžovatelky na opravu názvu účastníka řízení v záhlaví rozsudků Nejvyšší správní soud uvádí, že je mu z úřední činnosti známo, že nový název stěžovatelky „Z. o. e. č. X O. s. s. o. a o.“ nebyl O. s. s. o. a o. zaregistrován a tento název není nikde evidován (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 56/2006 - 107 ze dne 29. 8. 2007). Naopak stěžovatelka je nadále vedena pod původním názvem „Z. o. o. p. s. s. h. B. a Š.“ a o správné označení se vede spor u Obvodního soudu pro Prahu I. Ovšem s ohledem na evidenční číslo stěžovatelky, které je uváděno konstantně od počátku řízení před soudem shodně, nemá zdejší soud o totožnosti účastníka řízení pochybnost.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že Městský soud v Praze nesprávně aplikoval ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s., čímž bylo stěžovatelce odepráno právo na přístup k soudu a právo na soudní přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo než napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušit pro nezákonnost všech jeho výroků a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze nyní bude, aby rozhodl o návrhu na ustanovení zástupce stěžovatelky pro řízení o žalobě a v tomto řízení dále pokračoval s tím, že oprávnění PhDr. H. P. jednat za stěžovatelku v souzené věci bylo dostatečně prokázáno. V dalším řízení rovněž vyjasní

název stěžovatelky, pokud stěžovatelka bude svůj název, pod kterým podala žalobu i kasační stížnost, zpochybňovat.

V novém rozhodnutí ve věci Městský soud v Praze podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu